Değeri
10 Kuruş

Yıllığı [225] Kuruştur.

ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİ DERGİSİ

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

SAYI: 12 15 Nisan 1936 YIL: 1

Sayı : 12 15 . 4 . 936

ALTIN YAPRAK

Bafra Halkevi tarafından onbeş günde bir çıkarılır Kültür dergisidir.

Türk SpOru

Bu güne kadar yapılmış ve bundan böyle başarılacak her yenilik ve değişim hiç işkimiz olmadan söyleyebiliyoruzki gençliğin kuvvetli bazularına ve sağlam dimağına güveniyor. Gençlik bu yüce ve mes'uliyetli ödev karşısında tam ve verimli başarılara girişmek için kendisinden beklenen verimleri daha önceden kazanmış olmalıdır.

Bu hakikati çok önceden anlamış olan yeni devrim, Türk gençliğinin dillere destan olan o yenilmez kuvvetini kazanması için ve yine (Türk gibi) kuvvetli ata sözününün yerini bulması için tam ve özlü bir proğramla işe başladı.

Yurdun her yanında yükselen Spor evlerini çoğaltmak ve buralara halkın ve gençliğin rağbetini artırmak için mümkin olan yardımdan çekinmedi. Büdcesinde buna ehemmiyetli derecede yer verdi. Gençlik bu gördüğü büyük yardımlar önünde çetin ödevini bir kerre daha idrak etti.

Hemen her hafta bir gençlik kurumu ve spor teşekkülü meydana geldi. ve bunun yüzlerce çalışan ve başaran üyesi gençliğin başarıcı kuvvetinin örneğini teşkil ettiler. Onlar da biliyorlarki sıhhatlı ve gürbüz bir neslin yarını daha emniyetli ve güvenilir bir kuvvettir.

Bu yönden yapılan teşekkülleri ve bunların elde ettikleri verimleri çok yakından göz önüne alan devlet gençlik teşekküllerini bir araya toplamak ve bunlara daha proğramlı ve tek bir yönden ve bir şekil üzerinde çalışan teşekküllerden kurtarmak istedi. Çok iyi biliyoruzki bu teşekküller devletleşince münferit ve tek çalışmaların yerine geçecek toplu ve bir elden çalışan teşekküller meydana gelmiş olacaktır. Elbirliği ile çalışmanın en yeni ve iyi örneklerine şahit olan biz Türkler bu işte de gerekli olan sonucu vermekte geç kalmıyacağız.

Parti Halkevlerini kurarken hazırladığı ve çok önemle incelediği Halkevleri öğreneğini hep bir, hep beraber çalışma

sayfayı çeviriniz

esasına göre vermiştir. Burada Spor teşekküllerine de ne kadar geniş yer verildiğini açık olarak gördük.

Memleketteki gençlik teşekküllerinin koruyucusu ve yardımcısı olan bu yeni Ülkü yuvası gençliğin dayanacağı en büyük kuvvet olmuştur. Bunu biz daha yakından Bafrada da gördük. Mevcut Spor teşekküllerini canlandıran ve yürüten Halkevi onları çatısı altında toplarken memleket geçliğine olan ödevini fazlasile yapmış oluyor.

Hatta bundan böyle teşekkül edecek gençlik kurumları artık ayrı ayrı adlarla değil yalnız Halkevinin çatısı altında yer alacaklar ve bütün gençliğin bir tek sığınağı olacaktır. Halkevi bütün bir memleket gençliğini kocağına alırken her yönde ileri ve yeni hareketlerin anası olmak ve Türk inkilâbını yaymak ve yaşatmak isteyen bu büyük yuva Türk gençliğini de sağlam bir dimağ ve sağlam vücütlü bir nesil haline getirmek gibi güç bir ödevin daha büyük başarıcısı olacaktır.

Halkevlerinin yeni yapılacak olan gençlik teşekkülünü yaşatmaları ve memleket neslininin gelişmesini temin için bu yeni kurumun meydana gelmesinden sonra daha özlü çalışmaları görülecektir. Ve böyle çalışmak zorludur. Gençlik teşekkülünün ne kadar yerinde ve toplu bir çalışma kaynağı olacağını da incelemek, kurum meydana geldikten sonra daha açık olarak önlenecektir.

Bu teşekkülle devletleşen gençlik artık onun vereceği hedefin en büyük koruyucusu ve öncüsü olacaktır.

Yeni toplantısını yapan ve (Türk spor kurumu) adını alan büyük teşekkül kendine bağlı gençliğin Cumuriyetin banisi ve başı Atatürkün kurduğu partinin çocuklarıyız dediler. O toplantıda alkışlarla karşılanan bu teklifle, Türk gençliğinin (Partinin çocukları) adını almasını bütün gençlik kendisine en büyük onur bilecektir. Ve bu onurlu gençlik yüksek partisinin en başarılı kuvveti olacaktır. İşte Türk sporunun ülküsü..

Altınyaprak

Dergimiz

Aylık Çıkıyor.

Bundan sonra Altınyaprağın tab'ını güzelleştirerek ve münderecatını daha artırmak suretiyle diğer Halkevi Dergileri gibi aylık çıkarılmasına karar verdik.

Bize elden gönülden yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarımıza ve okurlarımıza bu vesile ile de saygılarımızı sunrız.

— Kızılırmak —

F. Yekta ÇUBUKCUOĞLU

Kızıl dağın yalçın yamaçlarından kopup gelen bu yaman Irmağın geçtiği yerlere verdiği değer sayılmayacak kadar çoktur. Anadolunun bu biricik büyük Irmağı yüzlerce kilo metrelik yollardan geçerek sonunda Bafra arazisinin üstünden Karadenizle kucaklaşır. Biz burada Kızılırmağı bütün çoşkunluğu ile seyrederiz.

Onun bazan daha fazla taşarak Bafrayı Kızıl suları ile tehdit ettiği günler çok olmuştur. Bu gün de Bafra ovası bu korkudan kurtulmuş değildir. Tabii seyrini takip eden bu kızıl sular bir gün burada yaşayan halkın yaşayışını çok güçleştirecektir.

Dün bunu böyle düşünüyorduk. Fakat şimdi bu korkudan tamamen kurtulmuş bulunuyoruz. Kızılırmak üzerine çok eskiden kurulmuş ahşap köprü zaman zaman onarılmak suretile bazan da çok güçlükle bir taraftan diğer tarafa geçmek imkânı vardı. Her yıl bir kaç bin lira onarma parası yiyen bu köprü artık bir geçit vasıtası olmaktan çıkmıştı. Bafrayı Karadeniz kıyılarına kara yolu ile bağlayacak olan en yakın geçidin Kızılırmak üzerine kurulmuş olan köprü teşkil ediyordu.

Yılların verdiği tabii tesirler neticesi olarak artık bu köprü ölmüş bulunuyordu.

Bir taraftan kızıl sular Bafra topraklarını yalayup yutarken diğer taraftan Bafra köylüsünün en önemli geçim vasıtası olan Tütünler Bafraya çok büyük güçlükler içinde gelebiliyordu. Her yıl çıkan yüz binlerce kilo Tütünü Irmaktan Bafraya geçirüp piyasaya arzetmek onu yetiştirmekten daha zor ve pahalı idi.

Her ne bahasına olursa olsun bunun önüne geçmek ve Bafranın, Bafra köylüsünün ekonomi yoldan kolaylıkla bir birine bağlanmasını temin etmek çareleri aranmağa başlandı. İlk iş olarak ta Urayın, İlçebaylığın ve bu işin değerini idrâk edenlerin elbirliği ile maliğ teşebbüslerde bulunuldu ve köprünün yapılmasına Bayındırlık bakanlığının müsade ve fenniğ yardım istendi.

Bu çok yerinde olan dilekçeyi Türk Cumuriyetinin bayındırlık elemanları ehemmiyetle nazarı itibare aldılar. Yurdun her yanında olduğu gibi Bafraya da ellerini uzattılar ve dedilerki:

" Bafra köprüsü bakanlığımız tarafından yaptırılacaktır. Bunun için bütün masraflar bayındırlık büdcesine konmuştur.„

Aradan çok geçmeden Bafra köprüsü (225) bin liraya yapılmağa başlandı. Bu gün Beton ayakları atılmakta bulunan Bafra köprüsü yarın için ne kadar değerli olacaksa Bafra halkının da bu işe el koyanlara ve bunu başarmak için çalışanlara o kadar candan bağlılıkları vardır. Nasıl olmazki bu da sağlam Türk rejiminin ölmez bir eseri ve bunu yapanlar halkın dertlerini ve ihtiyaçları bilenlerdir.

BAFRA TARİHİ

Araştırmaları

Halkevi D. T. E. incelemelerinden

Mahmut ÜSTÜNER

— 4 —

Sâlur oymağından ve sultan Mesut Selçuki beylerinden emir (Bahaettin gökcügez) Bu bölgede bir hayli çağlar hüküm sürdüğü tarihi kayıtlerde görülmektedir.

Selçuklar devrinde Bafranın ve yöresinin mükadderatı beylik merkezi sayılan Amasya beyinin hükmünde olduğu ve bu bölgede yaptırdıkları bekitler (vakıf) ve eserlerden de anlaşıldığı işgil götürmez kesin bir kanıttır.

622 Hicri tarihli bekitlerde (vakfiye) yazılı olan Amasya ilbayı emir (Mübarizüddin halife alp) ın Amasyadaki türbesinin içerisinde ve sandukasının üzerinde kabartma koyun ve kız resimleri görülmektedir.

Eski Türkler soylara, kabarlara (şube) oymaklara (kabilelere) pek ziyade saygılı ve bağlı olduklarından öldükden sonra da hangi soya ve hangi oymağa bağlı olduklarının bilinmesi için eski töreleri üzerine kullandıkları şekilleri ve oymaklarının adını ya türbelerinin kapusunun üzerine ve yahut mezar sandukasının üzerine kazıt yaptırırlardı. Anadolu şehirlerinde araştırmalar sonunda bir çok eserler ele geçmektedir.

İşte bu beyin sandukasının üzerindeki işaretin anlamına göre soyca (kınık-kanık) lardan olup koyun ve kız işaretlerinin gösterdiği anlama göre koyunlu oymağına bağlı olduğu besbellididir.

645 Hicri tarihli bekitlerde Havzanın Dere köyünde gömülü olan selçuk beylerinden (Emirülhac zeyneddin bereketşah) orada yaptırmış olduğu cami ile Bafranın Ayazma köyünde yaptırdığı aşhane ve bunların bakımı için arpalık namındaki arazisini de evlâdiye olarak bekitlediği elde bulunan buyruk bağlarile de anlaşılmaktadır. [1]

Bu kaydi tarihilerden de anlaşıldığına göre bu bölgede selçukların pek uzun çağlar hüküm sürdükleri ve yaptırdıkları eserlerde açık görünmektedir.

Selçuk hükümdarı sultan Alâeddin Keykubattan sonra selçuk hükmü ve nüfuzu azalmağa başladığı (640) tarihlerinde bu bölge İlhanilerin eline geçmiştir.

[1] Emir müşarünileyh Havzada dere köyde yatmaktadır. Evlâdiye olarak yaptırmış olduğu buyruk bağı ailemizde iken son zamanlarda evkafa bırakılmıştır. Bafra evkaf dairesinde (28) numarada kayitlidir.

İlhaniler sanki o zaman bütün hükümete hakim ve selçuk sultanlarına istedikleri gibi sözlerini yaptırırlardı.

Bu devrelerde selçuk vezirlerinden (Müiniddin Süleyman pervane) buralarını da eline geçirerek hükümetine katmıştır. Pervanenin buraları eline geçirmesi şu suretle olmuştur:

Anadolu selçuklarından (Rüknüddin - dördüncü kılıç arslan) ile (ikinci İzzettin keykâvüs) arasında meydana gelen muharebede Trabzon imperatorunun bir fırsatla zabtetmiş olduğu Sinop ve havalisini Pervaneler kendilerine verilmesi için (Rüknüddin kılıç arslan) dan istemesi üzerine Pervanelere verilmiş ve bu suretle bir hükümet kurulmuştu.

676 Tarihlerinde kılıç arslanın şehit edilmesinde Süleyman Pervanenin de parmağı bulunduğu cihetle öldürmüş ve oğlu (Müiniddin Mehmet) erginliğini bildirerek Sinop ve havalisine kanmıyarak İlhandan rum pervaneliğini almış ve İlhana da karşı gelmiş ve sonra yerine oğlu (Mehzebeddin Mesut) geçerek (700) de ölmüş. Sinop ve havalisi Selçuk sultanı ikinci Gıyaseddin Mesudun oğlu (Gazi çelebi) nin hükmü altına geçmiştir. Bununla beraber Pervanenin de hükmü geçmiş oluyor.

Bu bölge bundan sonra da Çandarlılara (İsfendiyarlara) geçmiştir. Bunlara kızıl ahmetliler de denir. İsfendiyarlar bu bölgede oldukca parlak bir hüküm sürmüşlerdir. ve o çağların sayılır beylerinden olarak kendilerini tanıtmışlardır.

Selçukılerin ve İlhanilerin hükmü geçdikden sonra Anadoluda bir takım töremiş beylikler vardı ki bunların içerisinde en göze görünür kuvvetlice bir beylik olanı (Osman oğulları) idi.

Kastamoni hakimi olan İsfendiyar bey (Osman oğullarından beşinci hükümdar) çelebi Mehmede oğlu Kasım bey ile askeri yardımda bulunmuş ve yapılan harplerde Kasım beyin fevkal'âde hizmeti görülmüş. Kasım bey bu hizmetine öndel olarak çelebiden (Çankırı) ve daha bir kaç beldeyi hediye olarak istemiş. Kasımın bu hal ve hareketinden pek çok canı sıkılan İsfendiyar bey kendi yerine diğer oğlu İbrahimi vel'aht tayin etmiş ve bir fırsatını bulup'a elde ettiği Samsun ve havalisini diğer oğlu Hızır beye bir eyalet olarak vermiş idi.

Çelebi Mehmedin yanında olan Kasım bey babasının yaptığı bu işten pek çok üzülerek çelebi Mehmedi teşvik ederek bu havali üzerine salgın yaptırarak Hızır beyin elinden eyaletini aldırarak Osmanlı memleketine kattırmıştır. [2]

İşte uzun çağlar bir çok ulusların eli altına geçen bu bölge en sonra Osmanlı hakimiyeti altına geçiyor.

(Bitmedi)

[2] Solak zade 131: Aşık paşa çelebi mehmedin hızır beye çok iltifat ettiğini ve hatta hızır beye (yanımda kal, timar edeyim.) dediğini ve hızır bey de kardeşim kasım yanınızdadır. Ben sizinle duramam. zira kasımla bir yerde kalamam dediğini yazmaktadır.

Kastamoni tarihi

GELİN

« Ulusal duyuşlar » dan

Vehbi Cem AŞKUN

Benliğimize Türklüğün verip asıl süsünü,
Berkitti yüreklere ATATÜRK ülküsünü,
Ne mutluki bizlere gördük bu ediz günü,
Sevinelim yurttaşlar, gelin Şenlik yapalım ! . .

☆

Ne ağ'a göz yaşı dök, ne kendini boşa yor,
Doğmuş mu senden kıvı Tarihten bir anla sor,
Güven gülsün gözlerin, içini sarsın bu kor,
Gelin biz bu ülküye öz yürekten tapalım ! . .

☆

Bu amaç bir dirimdir başka şeye benzemez,
Bundan özge ne varsa tümünü sök, çiğne ez,
Duysak bir kalp içinde başa buyruk dolaş, gez,
Genlin ünlü Yurttaşlar, Yurdu genlik yapalım ! . .

Mazı Sesleri [*]

Sait GÜRPINAR

Dalıyorum gecenin bağrını delen aya,
Dalıyor dinliyorum sükûtü doya doya,
Ne kadar benziyorlar en acı bir duaya,
Karanlık boşluklarda Mazıların sesleri.

Bir yanda bir su sesi bir yanda baykuş ağlar.
Bir yanda bir uçurum, Bir yanda yüce dağlar.
Bir yanda bir virane, Bir yanda yeşil bağlar.
Bunlara ninni söyler Mazıların sesleri.

İçerek gecelerin o korkunç havasını,
Kurbet yolcularının sararak yarasını;
Bir eşsiz ozan gibi! Bilir ağlamasını,
Bu uzun gecelerde Mazıların sesleri . .

Çağlıyan sular gibi çağlarda derin, derin,
O, Yıldızsız göklerin karanlık gecelerin,
Şu ağlıyan kalbimle elemli gönüllerin,
Yapar tesellesini Mazıların sesleri . .

[*] Araba gıcırtıları manasınadır.

İlçemizin Değeri

Talât GORA

Bafranın coğrafi vaziyetiyle iklim ve hava tesirlerini ve nüfus sayısını hepimiz bildiğimiz için burada tekrarı, nafile vakit geçirmek olur.

Söylemek istediğim, Bafranın kültürel durumunun diğer bir çok İlçe ve hatta İllerden üstün olduğudur.

Bunun nelerle anlaşıldığını aşağıda saymakla beraber, kültür alanındaki üstünlüğümüzün sebeplerini bir az beraberce inceleyelim :

Bafra mahsulunun ötedenberi değerde olması dolayisiyle her yıl çok para çeken bir İlçedir. Bu fazla gelirin; İlçe halkının harice çıkmak etrafı görmek gibi her insanda bulunan tabii duygusunu tatmin etmeğe yardım ettiği de şüphesizdir. Atalarımızın "Çok yaşayan değil çok gezen bilir„ dedikleri gibi Bafralılar da bu gezmelerinde gördükleri yeniliklerle fikirlerini açmışlar ve muhakemelerini işletmişlerdir.

Bu açılış ve bu işletme onların tenevvürüne yaramış ve geri gelenler hiç olmazsa gördüklerinin bir kısmını özel yaşayışlarında tatbik etmekle kendi muhitlerini ileri yürüten birer adım atmışlardır.

Bafralılar gezmeği çok seven insanlardır, her sene hali vakti yerinde olanlar Ankaraya, İstanbula giderler. Samsun onlarca komşu kapısı hükmündedir. Bir çokları defalarca Avrupa seyahatine çıkmışlar garp medeniyetini yerinde görmüşlerdir.

Mektep gibi bu seyahatlerde fikirler üzerinde aydınlatıcı tesirler yapan birer âmildir. Bu cihetten Bafranın düşünce alanında ileri gitmiş olması tabii bir hal olarak görülebilirse de bu kadarının kâfi olmadığını ve daha önümüzde atılacak milyarlarca adım bulunduğunu unutmamak ve bu üstünlüğü daima saklamak gerek olduğunu hiç bir Bafralı aklından çıkarmamalıdır.

Bize Bafranın Kültür alanındaki ileriliğini anlatan şunlardır :

İlçede çıkan gazeteler, Halkevimizin çıkardığı (Altın yaprak), Öğretmenlerin neşrettiği Broşür ve birde memleketimizde günden güne sayısı artan Radyo makineleri ve sesli Sinemamız,.

Bu gün acunda terbiye ve tenevvür vasıtası olarak dört esas kabul edildiği malumdur :

1 - Mektep (en mühimidir) 2 - Seyahat 3 - Radyo 4 - Sinema ve Tiyatro.

Bunların bir yerde çok bulunması oranın bu alanda ileri gitmiş olmasını ve daha da fazla ilerlemeğe gayret etmekte olduğunu gösterir.

Biz Bafralılar bunların çokluğuyle ne kadar iftihar edersek daha fazlalaşmasında da o derece çalışmak mecburiyetinde olduğumuzu unutmamalıyız.

Ve yine unutmamalıyız, ki

İlerlemezsek gerilediğimiz muhakkaktır, çünki hayatta yerinde saymak yoktur . . .

Türkiye Ormanları

ve Koruma Yolları

M. YENER

Yurdumuzda Orman muhafaza teşkilâtının ötedenberi bir iş göremediği ve mütemadiyen Ormanlarımızın harap olduğu her zaman tekrarlanan bir mevzudur. Bunun başlıca sebepleri bir çok defalar aranmış, incelenmiş fakat ne teşkilât değişmiş ve ne de koruma işinde bir canlılık görülmüştür. Yurdun her bucağını tanımamakla beraber hemen yedi sekiz vilâyeti dolaşmış olduğum için bu önemli dava üzerinde "Altınyaprak„ da düşüncelerimi yazmağı kararlaştırdım.

Ormanlarımızı ne için muhafaza edemiyoruz ?..

Türkiye Ormanlarının muhafazası hakikaten çok müşküldür. Çünki 93 harbinde başlayan iskân siyasetinin yanlış adımları bunda çok büyük roller oynamıştır. Bu tarihte ekserisi dağlık yerlerden gelen göçmenlerimiz kendi muhitine ve kendi sanatına uygun olan ormanlık yerlere yerleştirilmişler ve hemen hemen hepside bir orman parçası yıkarak tarla ve köy kurmuşlardır. Bunu gören yerli köylüler de yavaş yavaş tarla sınırlarını dağlara doğru uzatmışlar, onlarda gördükleri kadar yıkıcılık yapmışlardır.

Bursa, Kocaeli, Bolu, Kütahya ve Eskişehirin bir kısım köyleri büyük kümeli ormanları parçalara ayırmışlardır. Bu ormanlar yavaş yavaş baltalık, mera nihayet tarla olmuştur. Bu vilâyetlerde bir kazaya ait 50-80 köyün hiç olmazsa 30 tanesi orman içinde veya orman sınırındadır. Zamanla bu ormanlar ormanlıktan çıkmış ve çalılık olmuştur. Balta, hayvan otlatmak günden güne ormanları zayıflatmıştır. Bu gün bir kazada en çok dört beş orman muhafızı olduğuna göre bunlardan her biri kendine düşen 10 köyü, 20 ilâ 30 kilometre uzunluğunda ve genişliğinde bir orman parçasını korumaya nasıl muktedir olabilir, işte eski iskân siyasetinin yanlış adımları böyle yüz binlerce hektarlık ormanlarımızı harap etmeğe sebep olduğu gibi bu günkü teşkilâtla korunmasına da imkân bırakmamıştır.

Diğer bir sebepde memleketimizde mera olmamasıdır. Bir çok vilâyetlerimiz köylerinde hayvanların gıdası ormanlardan yaprak keserek temin edilmektedir. Mera yüzünden ormanlara gelen zararlar iki safhaya ayrılır. Birisi köye civar baltalıklarda hayvanların merası olmak itibariyle her gün tahribe maruz olduğu gibi Mayis ortalarında başlıyan yaylacılık "Koru ormanları„ mızı da her sene bir parça daha bozmaktadır. Gerek şimal ve gerekse cenup ormanlarında rakımı düşük olan köyler halkı hep yaylaya çıkarlar. Yaylalar ekseriyetle orman içlerinde veya kenarlarında olduğu için odun, ahır, yarma tahta ihtiyacı için kesilen ağaçlar ve nihayet çobanların (Soymuk) dedikleri usarayı emmek için açdıkları yaralar her sene ormanlara büyük zararlar verir. Hayvanlara yedirmek için fidanları kesen çobanlar da ayrı bir tahrip koludur. Bunlardan başka kiremit yerine ve bazı memleketlerde - Sinop gibi - evlere kaplama olarak kullanılan yarma tahtalar her ağaçtan yapılamayacağı için bütün ormanlarımızda, balta yarası görmemiş ağaçları pek nadir görürsünüz. Ot yetiştirmek maksadiyle orman örgüsünü tutuşturmak veya tarla açmak kasdiyle orman yakmak'an doğan zararlarda göz önünde

bulundurulacak olursa bu günkü muhafaza teşkilâtının buna karşı ne kadar müessir olabileceğini ölçmek çok basit bir mesele şeklini alır. Yurdumuzda bir kaza toprağı-ortalama olarak- bin kilometre koru olduğuna göre her kazada, şurada, burada dağnık ormanları muhafaza etmek için bir orman muhafızına isabet eden vasati 250 kilometre murabbaıdır. Ve bir muhafızın mıntakasına da en az beş on tane köy düşer. Ormana civar köylerin yakacak ve inşaatta kullanacağı keresteyi tedarik etmek için yapacağı tahribatı bir tarafa bırakarak orman içinde bir muhafızın sekiz-on köyün halkıyle nasıl uğraşabileceğini tasavvur edelim:

Orman muhafızı elindeki silâhı istimal hakkına malik değildır. Kaçakcıyı bir karakola veya kaza merkezine getirecek hiç bir teyit kuvveti yoktur. Ormanda keserken gördüğü bir ağacı için tutacağı zabıt varakasının hakiki olduğunu isbat edecek bir şahidi de yoktur. Ormandan kesilüp köylünün arabasında gördüğü ağacı tuttuğu zaman nereden kesdiğini bilecek bir vasitaya da malik değildir. Orman muhafızının bu günkü kanunlara göre şahitsiz, delilsiz tek başına tuttuğu bir zabıt varakasının hakiki olmadığı her zaman için sabit olabilir. Çünkü kaçakcılık yapan köylünün köyündeki ihtiyar heyeti ormanı muayeneye götürüldüğü zaman tuttukları zabıt varakasına imza koyduktan sonra kendi orman suçlarınında suçlu tarafından ihbar edilmesi korkusuyle mahkemede başka türlü ifade vermek ıztırarında kalacaktır. Dava sukut edecek, rededilecektir. Orman muhafızı tuttuğu zabıt varakaları için her ay dört beş defa mahkemeye çağrılır, Ormanlar boş kalır. Nihayet tuttuğu zabıt varakalarından bir fayda görmeyen orman muhafızı yese düşer zabıt varakasına muztar kalmadıkca yapmaz. Cezasız kalan orman suçluları cesaret alır. ve günden güne tahribat ilerler. Ormanlarımızdaki tahribatı genel görüşle iki büyük kısma ayıralım:

1 — Köy baltalıkları ve civarındaki korular tahribatı.

2 — Köylerden uzak yerlerde mukavele ile işlenmiş ormanlar tahribatı.

Bu iki tahrip unsurunun birincisi o kadar büyük o kadar müessirdirki size bunu gayet kısa bir rakam ile ifade edeceğim:

Birinci kısmın kestiği senede 11 milyon metremikâp odunluk, bunun beşte biri nisbetinde keresteliktir.

İkinci kısım ise senede en çok üç yüz bin metremikâp kesmektedir. En büyük yara birinci kısımda ve köylü tahribatındadır.

Bunun önüne geçmek için düşüncelerimizi söylemek % 1 nisbetinde de fayda vereceğine bile kani olsak yine söylemeyi ödev bildiğimizden kısaca izahına çalışacağız.

Türkiyede kaza ve köylerde zabıta teşkilâtımızı bu gün için nasıl polis kuvvetiyle yapmak imkânı yoksa, hudutlarımızda gümrük kaçakcılığını sivil teşkilâtla idare mümkün değilse ormanlarımızda baltadan, Hayvanlardan, yangından korumak için bir tek yol tasavvur ediyoruz. Oda hizmeti askeriyeye alınan jandarma kadrosunu çoğaltmak ve koruma işini jandarma ile temin etmektir.

Orman mühendislerinin hepiside ihtiyat subaylardır. Hepiside bu günün en modern askeri malûmat ve terbiye ile mücehhezdirler. Orman mühendislerini ihtiyatlıktan ayırarak muvazzaf yapmak ve muhafaza jandarmasını birer bölük veya takım halinde kumandalarına vermek askeri emri kumandada ya jandarma umum kumandanlığına veya münasip görülecek başka kumandanlıklar emrine vermek. Orman fakültesini askeri tıp fakültesi gibi idare noktasından orduya bağlamak, Orman jandarma karakolları tesis etmek, muhafaza altına alınacak ormanları memnu mıntaka ilân ederek içlerine girilmesini menetmekle ve daha bu gibi bir çok tetbirler almakla ormanlarımızı kurtarabileceğimizi ve yurdun yeşil örtüsünü canlandıracağımızı umiyoruz. Gelecek yazımızda orman jandarmasının nasıl muvaffak olacağı hakkında ki düşüncelerimizi yazacağız.

BENGÜ

(BENGÜ köyü Bafranın tepe ve dağlık arazisindeki kırk beş köyden biridir. Bu tetkik Bafranın bütün Dağ köyleri hakkında bir fikir verebilir .)

Üç yüz evi ve bin dört yüz yetmiş nüfusu bulunan Bengü köyü Bafranın 42 kilometre uzağındadır .
Kızılırmak kenarından başlayarak Dütmen dağlarına kadar uzanan ve üçbuçuk saat süren geniş bir arazi üzerinde kurulmnştur. Bir birine hayli uzak bulunan on dört mahallesi vardır . Köyün umumunu iki kısma ayırmak icabeder : Kışla kısmı, Yayla kısmı . .

Kışla kısmı : Kızılırmak kenarından başlayan ve nisbeten ova olan kısımdır. Yayla kısmı ise Dütmen dağına kadar dayanır. Şarkında Köleyurdu, Garbinde Pelitbükü, Şimalinde Filik ve Yukarısırganlı köyleri Cebunda da Kızılırmak bulunmaktadır .

Tarihi : Bundan otuz sene evvel ölen yüz yirmi yaşındaki bir ihtiyar, dedesinden dinlediklerini anlatırmış . Biz bundan köyün altı yüz sene evvel teşekkül ettiğini tahmin ediyoruz . İlk evler (Anbaryanı) ve (Uluhavlu) mahallelerinde yapılmış bilahare köy çoğalmıştır . Yalnız bu günkü Bengü köyünün bulunduğu mıntakada çok eski bir medeniyetin asarını görmekteyiz. Kışla kısmındaki “ Sarnıç „ denen mevkide bulunan kabartma taşlar bize buralarda eski bir medeniyetin yaşadığını haber veriyor . Görülen taşların bir kısmı bir buçuk metre boyunda ve bir metre eninde olup üzerinde kabartma olarak manda başı resmedilmiş, bir kısımda elli santim dört köşe taşlar üzerinde kabartma küp resimleri görülmüştür. Bu mıntakada arazisi olan köylüler tarlalarını sürerken sabana takılan bir çok küpler meydana çıkarmışlardır. Bu küpler yüz yirmi kilo buğday alacak kadar büyüktür. Yine bundan yirmi altı sene evvel “ Soğuk oluk „ denen mevkide tunçtan yapılmış bir boğa heykeli bulunmuştur . Bu heykeli daha o zaman on bir altuna Vezirköprüde satılmıştır. Bu heykeli görenler bunun çok değerli bir sanat eseri olduğunu söylemektedirler. [1]

Köyde yapılacak olan kazı ve tarihi tetkiklerden müsbet neticeler alınacağını kuvvetle ümit ediyoruz.

Eğlence Şekilleri - Köylü eğlenceye meraklıdır. Erkek kadın bir arada ve kadınlar kendi aralarında eğlenirler. Yalnız bu köy kadınlarına mahsus olan bir oyun vardırki adına “ Bengülü ninası „ denir . Kadınlarda güzel Def çalanlar vardır. Eğlence vesileleri Düğünler, Bayramlar ve çalgıları davul , zurnadır.

Kadın hayatı - Kadın iş zamanlarında erkekle beraber çalışır. Çift sürer, orağa gider . Ayrıca ev işini görür .

Çocuk hayatı - Çocuk yürümeye başladıktan sonra sokaktadır . On yaşına kadar akranlariyle oynar. Sonra davar gütmekten başlayarak iş hayatına girer. Köyde Mektep de vardır. Çocukların devamlarını temin için “ Mecburi tahsil „ tatbik ediliyor .

Taassup ve batıl itikatları - Dine fazla merbutdırlar . “ Allah verir „ sözünü düstür yapmışlardır . Bu tevekkül onları tenbelliğe alıştırmıştır. Diğer köylerimizde de yapıldığı gibi yağmur duasına çıkarlar .

Ahlâk telâkkileri - Büyüklerini sayarlar. Düşgün zamanlarında bir birlerine yardımdan çekinmezler. Hırsızlık, yalancılık yoktur . İçki ve kumar köye hiç girmemiştir .

Zengin, Orta hallı ve fakır - Köyde zengin yoktur. Dörtte biri orta hallıdır. Ekseriyeti fakırlar teşkil eder .

Borçları - Köyde şahse borçlu yok gibidir. Yalnız kurak senelerde vergi borçlarını ödemekte müşkilât çekerler. Bu yüzden kalmış vergi borçları vardır .

Evlerin dahili tertibatı ve eşyası - Evlerin ekseriyetinin alt kısmı ahır, üstü bir odadan ibarettir . Bir kısım evlerde yine altı ahır üstünde iki oda görülmüştür. Odada ufak bir pençere ve büyük bir baca vardır. Evlerin içi bir sefalet nümunesidir. Yedi sekiz nüfusun ışıksız ve daracık bir odada yedikleri, içtikleri ve nasıl yattıkları hayretle karşılanır. Orta halli ve altı nüfuslu bir evin eşyasını gözden geçirelim : İki yatak ve yorgan, kendi mamulâtlarından bir kilim , sayısı sekizi bulan bakır tencere ve taslar, altı adet tahta kaşık, bir yayık, bir saç . . Gazyağı ihtiyaçları yoktur . Bütün köylü çıra yakmaktadır .

Evlenme ve boşanma - Evlenmeler medeni kanune göre yapılır . Boşanma vakası çok azdır .

Hükûmetle olan işleri - Köy kasabaya uzak olduğundan ufak tefek davaları kendi aralarında hallederlermiş. Hükûmetle işleri olursa bizzat takip ediyorlar . ve işlerinin çabuk görüldüğünden memnundurlar .

Kültür vaziyeti - Bundan on sene evvel üç sınıflı bir mektep açılmıştır . her sene vasati on mezun vermektedir . Taleb sayısına nisbet devam edenleri azdır . davamı temin için öğretmen çok sıkıntı çekmektedir . Bunun sebebini Kültüre karşı alâkasızlıkta aramakla bereber , köyün çok dağınık bulunması da bunda mühim bir âmildir .

Mektebin ilk öğretmeni ziraat mektebi mezunu Ülkü sahibi bir genç imiş. Köyde bütün variyle iki sene çalışmış. Fakat zavallıda verem hastalığı oldoğundan orada ölmüş. Bafradaki muallim arkadaşları köyde güzel bir mezar yaptırmışlar . Bu mezar Bengüde kültürün bir anıtı gibi yükselir . . Bundan sonra öğretmenleri her sene değişmiştir . Şimdiki öğretmen Köy muallim mektebi mezundur .

Okur , yazar sayısı - Yeni harflerle okur yazar sayısı yüz elli kişiyi bulmaktadır .

Gazete , Kitap - Partinin muntazaman gönderdiği gazeteleri okumaktadırlar . Bunlardan başka köye gazete ve kitap girmemiştir .

(Sonu var)

[1] Heykel bilahare Vezirköprüde aranmış fakat bulunamamıştır .

İnlediler inlediler nihayet fersiz kalarak oldukları yere baygın düştüler. Saatlar başladı. Hadinin hastalığına bir de acı düşünce karışmıştı. Bülent nereye gitmişti Bu kadar nerede kalabilirdi? Düşünceli bir kadın iki hastayı ve yine iki açlık hastasını, yavrularını bırakarak nereye gidebilirdi? Aceba bir şeymi oldu?

Etraf yavaş yavaş kararmağa başlamıştı Karanlık sanki şu biçarelerin düştükleri vaziyetleri gören gözlerden saklamak için acele ediyordu. Siyahlık her tarafı iyice sardı. Hastaların odaları zifiri bir karanlığa büründü. Ne bir kımıldanma ne bir inilti.

Ağlamalar dinmiş hastalar susmuş, yalnız Hadinin bitgin düşüncesi karanlıkla başbaşa kalmıştı.

*
* *

Ağlama kızım neye ağliyorsun? Seni biraz yabancıya benzetir gibi oluyorum. Galiba buralı değilsin. Öyle bile olsa burasenin her derdine ortak olabilecek bir kardeşinin evi. Bak beni de kederlendirdin.

Bülent kendi vaziyetinden hiç bir şey anlatamamış gözlerinden gayri ihtiyari yaşlar akmağa başlamıştı - Büyük hanımın teselli verici sözleri ve hele yabancısın demesi onu teskin edeceği yerde bir kat daha coşturmuştu. Şimdi hüngür hüngür ağliyordu. Büyük hanım da dayanamadı o da ağlamağa başladı. Arasıra teselli verici sözlerle müsafirini avutmağa çalıştı.

Ağlamak faydasızdır kızım. Başa gelen çekilir. Bu tasavvufiğ düşünce genç kadını biraz teselli eder gibi oldu. Gözlerini kim bilir kaçıncı defa olarak sildi. ve mütevekkilâne:

Kemahtan nasıl çıktıklarını, Refahiyede bıraktıkları hastalarını, bu gün ki vaziyetlerini dili döndüğü kadar anlattı.

Büyük hanım pek acıklı bulduğu bu aile faciasını dikkatle dinlemiş bilhassa genç kadının konuşma arasında bir kaç defa tekrarladığı (Akınoğlu) sözünü hatırında tutmuştu. Misafir anlatmasını bitirince sordu:

— Demek sen - Akınoğlu - nun gelinisin?.. Bu kadar alâkalı soruşa Bülent te hayret etmişti. Sadece:

— Evet, diyebildi. Koçoğlunu ailesi de yeni bir şey bulacakmış gibi derin bir mülâhazaya daldı. Bir müddet hatırasını yokladıktan sonra o tatlı sesi ile:

— Kızım; diye başladı..

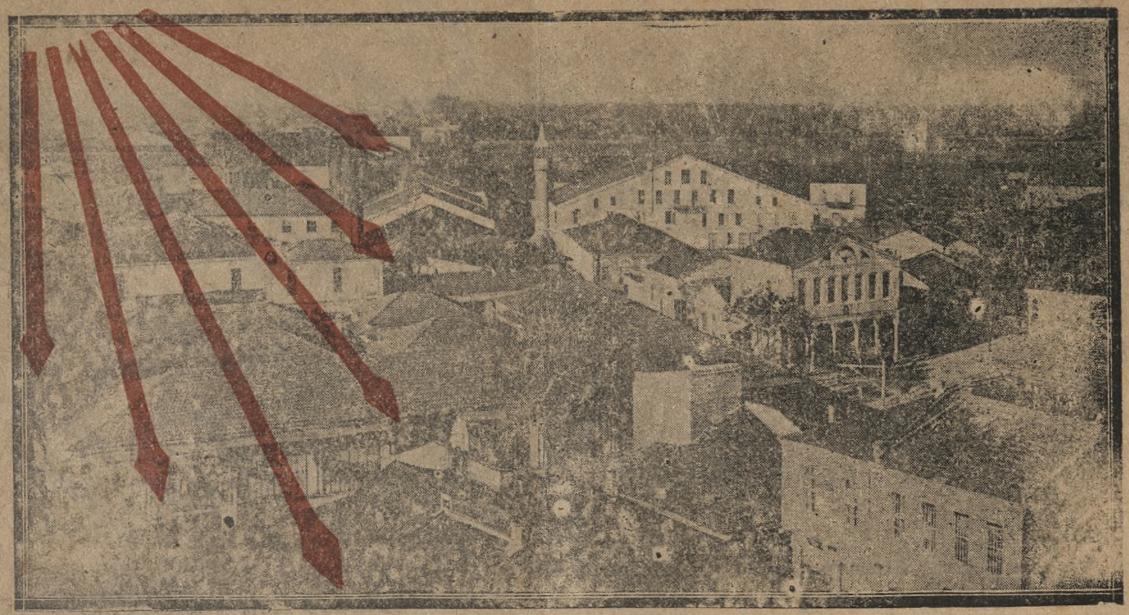
(Bitmedi)

I — Altın Yaprağa para ile yazı kabul edilmez.
II — Yurda faydalı, Devrimin yayılmasına yarayan yazılara sayfalarımız açıktir.
III — Bütün yazılar ve müracaatlar Bafra Halkevi kütüpane ve neşriyat komitesi Başkanlığına yazılır.

İŞEVİ: BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın direktörü: Niyazi DOĞU
Basıldığı yer: Vatan Basımevi - BAFRA

Değeri
10 Kuruş

Yıllığı [225] Kuruştur.

ALTIN YAPRAK

Ayda Bir Çıkar Bafra Halkevi Dergisidir.

YIL : 1
Sayı : 13
Gün : 15-5-936